

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Кафедра охорона праці та навколишнього середовища

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**

Голова науково-методичної комісії  
цивільна безпека

(назва комісії)

Проф. \_\_\_\_\_ В. В. Березуцький  
(підпис) (ініціали та прізвище)  
«\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2017 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Цивільний захист

(назва навчальної дисципліни)

|                     |                                                                                  |
|---------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| рівень вищої освіти | <u>другий (магістерський)</u><br>перший (бакалаврський) / другий (магістерський) |
| галузь знань        | <u>26 Цивільна безпека</u><br>(шифр і назва)                                     |
| спеціальність       | <u>263 Цивільна безпека</u><br>(шифр і назва)                                    |
| спеціалізація       | <u>263.01 Охорона праці</u><br>(шифр і назва)                                    |
| вид дисципліни      | <u>загальна підготовка</u><br>(загальна підготовка / професійна підготовка)      |
| форма навчання      | <u>денна</u><br>(денна / заочна)                                                 |

Харків – 2017 рік

## ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни Цивільний захист  
(назва дисципліни)

Розробники:

доцент, к.т.н., с.н.с.

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

\_\_\_\_\_

(підпис)

Янчик О.Г.

(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри  
Охорона праці та навколишнього середовища  
(назва кафедри)

Протокол від «28» червня 2017 року № 12

Завідувач кафедри

Охорона праці та навколишнього середовища

(назва кафедри)

\_\_\_\_\_ В. В. Березуцький

(підпис)

(ініціали та прізвище)

## ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Назва випускової кафедри      Охорона праці та навколишнього середовища

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ В. В. Березуцький  
(підпис) (ініціали та прізвище)

«\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2017 р.

## ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

| Дата засідання<br>кафедри –<br>розробника РПНД | Номер<br>протоколу | Підпис<br>завідувача<br>кафедри | Підпис голови НМК (для дисциплін<br>загальної підготовки та дисциплін<br>професійної підготовки за спеціальністю)<br>або завідувача випускової кафедри(для<br>дисциплін професійної підготовки зі<br>спеціалізації, якщо РПНД розроблена не<br>випусковою кафедрою) |
|------------------------------------------------|--------------------|---------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                | 7                  |                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                |                    |                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                |                    |                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                |                    |                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                |                    |                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                     |

## МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Мета** – формування у студентів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру та приймати продуктивні рішення щодо планування та управління заходами цивільного захисту (ЦЗ), із урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності на першій посаді.

**Компетентності** (ЗК-1; ЗК-2) – здатність застосовувати сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек при надзвичайних ситуаціях; впроваджувати організаційні та технічні заходи з метою запобігання наслідків при надзвичайних ситуаціях; здатність застосовувати сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах; впроваджувати організаційні та технічні заходи з метою поліпшення безпеки праці.

**Результати навчання** (РНз-1; РНз-2) – знання методів та технологій прогнозування надзвичайних ситуацій, побудови моделей їхнього розвитку; вміння визначати рівень ризику та обґрунтовувати комплекс заходів, спрямованих на відвернення надзвичайних ситуацій; вміння організовувати захист персоналу в умовах надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків; знання основних положень концепції «прийняттого ризику» для складних технічних систем; системи менеджменту безпеки праці; вміння застосувати системний аналіз у вирішенні задач професійної безпеки відповідної галузі; вміння управляти діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

| Попередні дисципліни:           | Наступні дисципліни:                                                            |
|---------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|
| Основи охорони праці            | Охорона праці в галузі                                                          |
| Безпека життєдіяльності         | Експертиза та обстеження у сфері промислового будівництва та цивільного захисту |
| Екологія                        |                                                                                 |
| Захист в надзвичайних ситуаціях |                                                                                 |

## ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

| Семестр | Загальний обсяг<br>(годин) / кредитів ECTS | з них                        |                              | За видами аудиторних<br>занять (годин) |                     |                             | Індивідуальні завдання студентів<br>(КП, КР, РГ, Р, РЕ) | Поточний<br>контроль                   | Семестровий<br>контроль |         |
|---------|--------------------------------------------|------------------------------|------------------------------|----------------------------------------|---------------------|-----------------------------|---------------------------------------------------------|----------------------------------------|-------------------------|---------|
|         |                                            | Аудиторні заняття<br>(годин) | Самостійна робота<br>(годин) | Лекції                                 | Лабораторні заняття | Практичні заняття, семінари |                                                         | Контрольні роботи<br>(кількість робіт) | Залік                   | Екзамен |
| 1       | 2                                          | 3                            | 4                            | 5                                      | 6                   | 7                           | 8                                                       | 9                                      | 10                      | 11      |
|         | 60/2                                       | 16                           | 44                           | 2                                      |                     | 14                          | 10                                                      |                                        | *                       |         |

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає 26,7%:

## СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| № з/п. | Види навчальних занять<br>(Л, ЛЗ, ПЗ, СР) | Кількість годин | Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах).<br>Назви змістових модулів.<br>Найменування тем та питань кожного заняття.<br>Завдання на самостійну роботу.                                                                                                                                                                                                                                                                                | Рекомендована література<br>(базова, допоміжна) |
|--------|-------------------------------------------|-----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|
| 1      | 2                                         | 3               | 4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 5                                               |
| 1      | Л                                         | 2               | <b>Тема 1. Суб'єкти реалізації державної політики в сфері цивільного захисту.</b><br>1. Повноваження суб'єктів господарювання щодо запобігання виникнення надзвичайних ситуацій.<br>2. Організація системи цивільного захисту на об'єкті господарювання.<br>3. Порядок складання планувальних документів з організації цивільного захисту на об'єктах суб'єкту господарювання.                                                                                   | [1,2,4,6,10,13,16, 18]                          |
| 2      | СР                                        | 2               | Структура Єдиної державної системи цивільного захисту України та її завдання. Нормативно-методичні документи із створення і управління діяльністю спеціалізованих служб та (або) функціональних підсистем Єдиної державної системи цивільного захисту в залежності від профільного напрямку. Принципи реалізації цивільного захисту в Україні. Склад та завдання сил цивільного захисту. Права та обов'язки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту. |                                                 |
| 3      | ПЗ                                        | 2               | <b>Тема 2. Попередження надзвичайних ситуацій.</b><br><u>Практичне заняття №1</u> “Попередження надзвичайних (аварійних) ситуацій на підприємстві (організації, установі)”<br>1. Управління надзвичайними ситуаціями на об'єктах суб'єктів господарювання.<br>2. Плануючі документи з питань цивільного захисту на об'єктах суб'єктах господарювання.<br>3. Практична підготовка та відпрацювання дій за планами реагування на надзвичайні ситуації.             | [1,2,27,29]                                     |
| 4      | СР                                        | 2               | Галузевий моніторинг за станом безпеки у відповідній сфері відповідальності центральних органів виконавчої влади.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | [1,2,27,30]                                     |

|   |    |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
|---|----|---|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
|   |    |   | Територіальний моніторинг за об'єктами, ресурсами, процесами і системами захисту та ліквідації НС, стану впровадження превентивних заходів щодо зменшення їхніх масштабів. Мережа спостереження і лабораторного контролю. Урядова інформаційно-аналітична система з НС, збирання, оброблення, передавання та збереження моніторингової інформації.                                                                                                                                                                                                                                                                    |               |
| 5 | ПЗ | 2 | <b>Тема 3. Прогнозування небезпечного впливу надзвичайних ситуацій.</b><br><u>Практичне заняття № 2</u> “Визначення осередків ураження у надзвичайних ситуаціях”.<br>1.Класифікація вибухо-, пожежонебезпечних зон.<br>2. Характеристика ступенів руйнування.<br>3. Методи розрахунку характеристик зон ураження (радіусів зон руйнувань) при вибухах конденсованих речовин, газоповітряних, паливно-повітряних сумішей у відкритому та замкнутому просторі.                                                                                                                                                          | [1,2,25,27]   |
| 6 | ПЗ | 2 | <u>Практичне заняття № 3</u> “Оцінка стійкості об'єктів і його елементів до впливу ударної хвилі”<br>1. Оцінка стійкості роботи ОГ внаслідок вибуху газоповітряної суміші.<br>2. Розв'язування типових завдань з оцінки стійкості роботи об'єктів господарської діяльності до уражаючих чинників надзвичайних ситуацій.<br>3. Визначення комплексу заходів захисту персоналу і матеріальних цінностей у разі виникнення аварії.                                                                                                                                                                                       | [1,2,21,27]   |
| 7 | ПЗ | 2 | <b>Тема 4. Заходи захисту населення у НС.</b><br><u>Практичне заняття № 4</u> “Основні заходи захисту населення і територій у разі аварій, катастроф, стихійних лих і застосування сучасних засобів ураження”<br>1. Основні заходи захисту населення і територій у разі аварій, катастроф, стихійних лих і застосування сучасних засобів ураження.<br>2. Інженерний захист, медичний захист, біологічний захист, радіаційний і хімічний захист, їх характеристика.<br>3. Захисні споруди: сховища, протирадіаційні укриття, найпростіші укриття, призначення та вимоги до них. Укриття населення в захисних спорудах. | [1,2,8,11,27] |



|    |    |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                 |
|----|----|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 8  | ПЗ | 2 | <p><u>Практичне заняття № 5</u> “Прогнозування та оцінка хімічної обстановки на об’єкті підвищеної небезпеки”.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Визначення розмірів (глибини, ширини) та площі зони хімічного зараження</li> <li>2. Визначення часу підходу хмари зараженого повітря до заданого об’єкта та вражаючої дії хімічного зараження</li> <li>3. Визначення можливих втрат робітників і службовців об’єкта господарювання в осередку хімічного ураження</li> <li>4. Засоби індивідуального захисту: фільтруючі, ізолюючі та промислові протигази, респіратори.</li> </ol> | [1,2,27,28]     |
| 9  | ПЗ | 2 | <p><u>Практичне заняття № 6</u> “Організація і планування евакуаходів у випадку надзвичайних ситуацій”</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Інформація та оповіщення населення.</li> <li>2. Евакуаційні заходи. Організація і планування евакуаходів у випадку аварії, катастроф, стихійного лиха і воєнної обстановки.</li> <li>3. Методика розрахунку зон проведення загальної та часткової негайної евакуації на ранній фазі розвитку радіаційної аварії.</li> </ol>                                                                                                                | [1,2,4,9,27,31] |
| 10 | ПЗ | 2 | <p><u>Практичне заняття № 7</u> Здійснення долікарняної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Самодопомога і перша медична допомога в НС.</li> <li>2. Застосування табельних засобів для першої медичної допомоги залежно від виду і ступеня ураження людини.</li> <li>3. Порядок накопичення, зберігання і видачі засобів індивідуального захисту на об’єктах.</li> </ol>                                                                                                                                                               | [1,2,17,24,27]  |
| 11 | СР | 2 | <p><b>Тема 5. Відповідальність керівників щодо інформування про наявність загрози або виникнення НС.</b></p> <p>Інформування населення про наявність загрози або виникнення НС, правил поведінки та способів дій в цих умовах. Завдання психологічного захисту. Виявлення за допомогою психологічних та соціальних методів та нейтралізація чинників, що сприяють виникненню соціально-психологічної напруги. Своєчасне визначення контингенту постраждалих та розв’язання соціальних потреб. Недопущення паніки та</p>                                                                         | [1–5,12–16]     |

|                  |    |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |               |
|------------------|----|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
|                  |    |           | недобросовісного розподілу допомоги. Організація діяльності, спрямованої на допомогу дітям, людям похилого віку. Психологічна допомога населенню, яке постраждало внаслідок НС. Профілактика гострих панічних реакцій, психогенних нервово-психічних порушень. Принципи та методи психологічної допомоги при посттравматичному стресі.                                                                                                                                          |               |
| 12               | СР | 4         | <b>Тема 6. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту.</b><br>Оцінка життєво важливих потреб населення у НС. Норми та обґрунтовані нормативи першочергового життєзабезпечення населення у НС. Методика планування, підготовки та проведення цих навчально-практичних заходів з ЦЗ. Гуманітарна допомога у випадках НС. Форми організації гуманітарної допомоги. Послуги і матеріальні ресурси в рамках гуманітарної допомоги у вигляді благодійності. | [1–5,12–16]   |
| 13               | СР | 4         | <b>Тема 7. Вплив параметрів людського фактору на управління безпекою у НС.</b><br>Методики визначення показників інтелекту, стилю керівництва, комунікабельності, ступеню готовності до ризику. Методики аналізу і врахування людського фактору.                                                                                                                                                                                                                                | [1–5,12–16]   |
| 14               | СР | 4         | <b>Тема 8. Планування і реалізація заходів щодо запобігання та мінімізації втрат на об'єктах.</b><br>Забезпечення охорони матеріальних і культурних цінностей у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Управління діяльністю з питань цивільного захисту на об'єктах. Стандарти економічного оцінювання збитків від надзвичайних ситуацій. Вимоги відомих нормативів до проектування інженерно-технічних заходів цивільного захисту на об'єктах. Здійснення нагляду і контролю. | [1,2,7,16,27] |
| Разом<br>(годин) |    | <b>34</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |               |

## САМОСТІЙНА РОБОТА

| № з/п | Назва видів самостійної роботи                                                | Кількість годин |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Опрацювання лекційного матеріалу                                              | 1               |
| 2     | Підготовка до практичних занять                                               | 16              |
| 3     | Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях* | 18              |
| 4     | Виконання індивідуального завдання: реферат                                   | 10              |
| 5     | Інші види самостійної роботи                                                  |                 |
|       | Разом                                                                         | 44              |

## ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

### реферат

(вид індивідуального завдання)

| № з/п | Назва індивідуального завдання та (або) його розділів                                                                                         | Терміни виконання (на якому тижні) |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|
| 1     | Основні принципи державної політики України у галузі Цивільного захисту.                                                                      | 10–15                              |
| 2     | Надзвичайні ситуації природного, техногенного та соціального характеру.                                                                       |                                    |
| 3     | Характерні стихійні ситуації в Україні та захист від них.                                                                                     |                                    |
| 4     | Надзвичайні ситуації воєнного характеру.                                                                                                      |                                    |
| 5     | Надзвичайні ситуації терористичного походження.                                                                                               |                                    |
| 6     | Система державного управління у сфері Цивільного захисту.                                                                                     |                                    |
| 7     | Характеристика правової основи системи Цивільного захисту країни.                                                                             |                                    |
| 8     | Концепція захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.                                                                            |                                    |
| 9     | Основні заходи та способи захисту населення і територій.                                                                                      |                                    |
| 10    | Виявлення за допомогою психологічних та соціальних методів та нейтралізація чинників, що сприяють виникненню соціально-психологічної напруги. |                                    |
| 11    | Психологічна допомога населенню, яке постраждало внаслідок НС.                                                                                |                                    |
| 12    | Принципи та методи психологічної допомоги при посттравматичному стресі.                                                                       |                                    |
| 13    | Оцінка життєво важливих потреб населення у НС.                                                                                                |                                    |
| 14    | Норми та обґрунтовані нормативи першочергового життєзабезпечення населення у НС.                                                              |                                    |
| 15    | Особливості навчання дітей з питань особистої безпеки, основ Цивільного захисту та стереотипів поведінки в умовах загрози та виникнення НС.   |                                    |
| 16    | Методика планування, підготовки та проведення навчально-практичних заходів з Цивільного захисту.                                              |                                    |
| 17    | Гуманітарна допомога у випадках НС. Форми організації гуманітарної допомоги.                                                                  |                                    |
| 18    | Послуги та матеріальні ресурси у рамках гуманітарної допомоги, що надаються у вигляді благодійності.                                          |                                    |

## **МЕТОДИ НАВЧАННЯ**

(надано опис методів навчання)

**Метод навчання** – досить складне, багато якісне та багатовимірне педагогічне явище, в якому знаходять відображення об'єктивні закономірності, принципи, цілі, зміст та форми навчання. Цей зв'язок з іншими дидактичними категоріями взаємозворотній: принципи, цілі, зміст та форми навчання визначають метод, але вони не можуть бути реалізовані без нього та без урахування можливостей їх практичної реалізації. При вивченні дисципліни використовується метод подання матеріалу у вигляді розповідь-пояснення та постановкою завдання практичну роботу. Також важливим елементом подання навчального матеріалу є наочний метод, іншими словами, пояснювально-ілюстративний метод. Студенти, що навчаються, одержують знання шляхом засвоєння навчального матеріалу через практичне виконання завдань. Сприймаючи та осмислюючи факти, оцінки, висновки, студенти залишаються у рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення. Це дозволяє студентам застосовувати усі форми освоєння матеріалу, що підвищує ефективність роботи аудиторії. Аудиторні заняття проводяться українською мовою.

## **МЕТОДИ КОНТРОЛЮ**

(надано опис методів контролю)

Поточний контроль реалізується у формі оцінювання практичних занять, оцінкою індивідуального завдання (реферат) та оцінкою підсумкової контрольної роботи за наданим матеріалом курсу.

Контроль складової робочої програми, яка освоюється під час самостійної роботи студента, проводиться:

з практичних та індивідуальних занять – за допомогою перевірки виконаних завдань та реферату за обраною темою.

Семестровий контроль (підсумкова контрольна робота) проводиться у формі заліку (з оцінкою) відповідно до навчального плану в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою та у терміни, встановлені навчальним планом.

Семестровий контроль може проводитися в усній формі або у письмовій, а також шляхом тестування із використанням технічних засобів (Інтернету). Можливе поєднання різних форм контролю.

Результати поточного контролю (поточна успішність) та семестрового контролю (підсумкова контрольна робота) враховуються як інформація для виставлення оцінки з даної дисципліни.

Студент вважається допущеним до семестрового заліку (підсумкової контрольної роботи) із навчальної дисципліни за умови повного відпрацювання усіх практичних занять та виконання індивідуального завдання, передбачених навчальною програмою з дисципліни.

### **ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ДИФЕРЕНЦІЙОВАНІЙ ЗАЛІК**

1. Класифікація НС в Україні. Основні поняття та визначення НС.
2. Концепція захисту населення і територій від НС техногенного та природного характеру.
3. Основи ЦЗ в Україні. Основні завдання, визначення, правові засади ЦЗ.
4. Управління єдиною системою цивільного захисту. Служби та сили ЦЗ.
5. Єдина державна система ЦЗ (ЄДСЦЗ) населення і територій.
6. Прогнозування наслідків впливу вражаючих факторів НС на адміністративні територіальні одиниці, об'єкти господарювання (ОГ) та населення.
7. Захист населення від впливу іонізуючих випромінювань.
8. Основні засоби та заходи захисту населення в НС мирного часу та в особливий період.
9. Інженерний захист населення у надзвичайних ситуаціях.
10. Застосування засобів індивідуального захисту (ЗІЗ) органів дихання та шкіри в НС.
11. Захист населення в умовах радіаційного, хімічного та бактеріологічного забруднення.
12. Медичний захист населення в НС.
13. Надання першої долікарняної допомоги постраждалим у НС.
14. Основи проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках ураження.
15. Визначити ознаки капілярної кровотечі. Перша допомога постраждалому, коли в рані з капілярною кровотечею, знаходиться сторонній предмет.
16. Визначити ознаки перелому та загальні дії для надання першої допомоги постраждалому.
17. Описати прийоми першої допомоги при електротравмі та прийоми штучного дихання і масажу серця.
18. Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях.

19. Організація захисту населення в надзвичайних ситуаціях: укриття в захисних спорудах; евакуація робітників, службовців і населення; застосування засобів індивідуального захисту і медичних засобів захисту; засоби захисту шкіри.
20. Забезпечення життєдіяльності населення в надзвичайних ситуаціях.
21. Критерії стійкості роботи об'єкта господарювання до впливу вражаючих факторів надзвичайних ситуацій.
22. Шляхи і способи підвищення стійкості роботи об'єктів у надзвичайних ситуаціях.
23. Організація дослідження стійкості роботи об'єкта господарювання.
24. Оцінка стійкості промислового об'єкта до впливу повітряної ударної хвилі.

## **РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)**

Таблиця 1. Розподіл балів для оцінювання поточної успішності студента

| Поточне тестування та самостійна робота |    |    |    |    |    |    |    | СУМА |
|-----------------------------------------|----|----|----|----|----|----|----|------|
| T1                                      | T2 | T3 | T4 | T5 | T6 | T7 | T8 | 100  |
| 10                                      | 10 | 20 | 20 | 10 | 10 | 10 | 10 |      |

T1, T2, ... – номери тем

Таблиця 2. Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ЄКТС

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка ECTS | Оцінка за національною шкалою                              |
|----------------------------------------------|-------------|------------------------------------------------------------|
| 90 ... 100                                   | A           | відмінно                                                   |
| 82 ... 89                                    | B           | добре                                                      |
| 74 ... 81                                    | C           |                                                            |
| 64 ... 73                                    | D           | задовільно                                                 |
| 60 ... 63                                    | E           |                                                            |
| 35 ... 59                                    | FX          | незадовільно з можливістю повторного складання             |
| 0 ... 34                                     | F           | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни |

## **НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

(надано перелік складових навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни та посилання на сайт, де вони розташовані)

### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

#### **Базова література**

1. Конституція України. Основний закон. – К., 1996.
2. Кодекс Цивільного захисту України. ВРУ від 02.10.2012 №5403-VI.
3. Закон України “Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання” ВРУ №15/98–ВР від 14.01.1998.
4. Постанова КМУ “Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв’язку у надзвичайних ситуаціях” №192 від 15.02.99.
5. Постанова КМУ № 956 від 11.07.2002 “Про ідентифікацію та декларування безпеки об’єктів підвищеної небезпеки”.
6. Постанова КМУ № 368 від 24.03.2004 “Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями”.
7. Постанова КМУ № 175 від 24.06.2003 “Про затвердження Методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру”.
8. Постанова КМУ №253 Про затвердження Порядку використання захисних споруд цивільного захисту (цивільної оборони) для господарських, культурних та побутових потреб. Від 25.03.2009.
9. Постанова КМУ №841 “Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру” від 30.10.2013.
10. Класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019:2010. – Київ: Держспоживстандарт України, 2010. – 19 с.
11. ДСТУ Б А.2.2-7:2010. Проектування. Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проектної документації об’єктів. – Київ: Мінрегіонбуд України, 2010. – 40 с.
12. ДСТУ 3891-99 “Безпека у надзвичайних ситуаціях”. – Київ: Держ. Стандарт, 1999.
13. Закон України “Про об’єкти підвищеної небезпеки” ВРУ №2245–III від 18.01.2001.
14. Наказ МНС №98 від 23.02.2006 “Про затвердження Методики ідентифікації потенційно небезпечних об’єктів”.
15. Наказ МНС №1400 від 12.12.2012 “Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій”.
16. ДСТУ 3891-99 “Безпека у надзвичайних ситуаціях”. – Київ: Держ. Стандарт, 1999.
17. Державна служба України з надзвичайних ситуацій <http://www.dsns.gov.ua>.

18. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
19. Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua/>.
20. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи "Стійкість об'єктів економіки до ударної хвилі» з курсу «Цивільний захист» для студентів усіх форм навчання усіх спеціальностей /Уклад.: Г.Ю. Бахарева, В.О. Мягкий, О.В. Толстоусова, Н.О. Букатенко. – Х.: НТУ «ХП», 2012 – 28 с. - Укр.
24. Методичні вказівки до виконання практичного заняття “Відпрацювання прийомів першої (долікарської) допомоги при нещасному випадку з використанням тренажера” з курсу “Цивільний захист” для студентів усіх факультетів / Уклад. : І. В. Гуренко, Є. О. Семенов – Х. : НТУ “ХП”, 2012. – 16 с.
25. Методичні вказівки до виконання самостійної та практичної роботи «Визначення осередків ураження у надзвичайних ситуаціях» з курсу "Цивільний захист" для студентів усіх спеціальностей та форм навчання / Уклад. Бахарева Г. Ю., Толстоусова О. В., Букатенко Н. О., Гуренко І. В. – Х.: НТУ «ХП», 2015. – 12 с. - Укр.
26. Методичні вказівки до виконання самостійної та практичної роботи «Методика оцінки радіаційної обстановки при використанні ядерної зброї та аваріях на АЕС» з курсу "Цивільний захист" для студентів усіх спеціальностей та форм навчання. / Уклад. Бахарева Г. Ю., Толстоусова О. В., Гуренко І. В., Букатенко Н. О. – Х.: НТУ «ХП», 2015. – 16 с. - Укр.
27. Практикум із курсу «Цивільна оборона» /М.А.Кулаков, В.О. Ляпун, Мандрика Н.П. та ін. за ред. проф. В.В. Березуцького. Х.: Факт, 2007 – 120 с.
28. Методичні вказівки до виконання практичного заняття «Застосування засобів індивідуального захисту» з курсу «Цивільна оборона» для студентів усіх факультетів. /Уклад. Кукленко Т.В., Гуренко І.В., Мягкий В.О. – Х.:НТУ «ХП», 2007. – 15с. – укр..
29. Методичні вказівки до виконання практичного заняття “Попередження надзвичайних (аварійних) ситуацій на підприємстві (організації, установі)” з курсу “Цивільний захист” для студентів усіх факультетів / уклад. Корнійчук А.М. – Х.: НТУ “ХП”, 2017. – 29 с.
30. Методичні вказівки до виконання практичного заняття “Підготовка та відпрацювання дій з питань ЦЗ на об’єктах СГ у випадку НС” з курсу “Цивільний захист” для студентів усіх факультетів / уклад. Корнійчук А.М. – Х.: НТУ “ХП”, 2017. – 16 с.
31. Методичні вказівки до виконання практичного заняття “Організація і планування евакуацій у випадку надзвичайних ситуацій” з курсу “Цивільний захист” для студентів усіх факультетів / уклад. Корнійчук А.М. – Х.: НТУ “ХП”, 2017. – 15 с.

### **Допоміжна література**

1. Цивільна оборона: навч. посіб. Кулаков М.А., Ляпун В.О., та ін. – Харків: НТУ «ХП», 2008 – 312 с.
2. Цивільний захист: навчальний посібник / Бахарева Г.Ю., Твердохлебова Н.Є., Любченко І.М., Гуренко І.В. та ін. — Х.: НТУ «ХП», 2015. — 115 с.



3. Стеблюк М.І. Цивільна оборона: Підручник. – Київ: Знання, 2006. – 487 с.
4. Депутат О.П. Коваленко І.В. Цивільна оборона: Навчальний посібник. – Львів: Афіша, 2000.
5. Зеркалов Д. В. Екологічна безпека: управління, моніторинг, контроль : навч. посіб. / Д. В. Зеркалов. – К. : КНТ, 2007. – 412 с. [Електрон. ресурс] : Режим доступу : <http://www.zerkalov.kiev.ua/node/14>.

## **ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ**

(перелік інформаційних ресурсів)

1. Сайт кафедри охорони праці та навколишнього середовища НТУ «ХП»  
<http://web.kpi.kharkov.ua/safetyofliving/study/>
2. Державна служба України з надзвичайних ситуацій <http://www.dsns.gov.ua>.
3. Офіційне інтернет-представництво Президента України  
<http://www.president.gov.ua/>.
4. Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua/>.
5. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території  
<http://www.scgis.ru/russian/>.
6. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства  
<http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
7. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Радіаціональній безпеці і оборони України  
<http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm>.
8. <http://www.dnopr.kiev.ua> – Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
9. <http://www.social.org.ua> – Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
10. <http://www.iasis.ru> – Официальный сайт Межпарламентской Ассамблеи государств-участников Содружества Независимых Государств (МПА СНГ).
11. <http://base.safework.ru/iloenc> – Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
12. <http://base.safework.ru/safework> – Библиотека безопасного труда МОТ.